

UIT HET DIGIBORD VALT MEER TE HALEN

Van **PRESENTEREN** naar **ACTIVEREN**

Terwijl leerlingen van de basisschool niets anders kennen dan het digibord, lonken docenten van het vmbo en mbo soms nog schielijk naar het oude krijtje. Maar ook zij zullen binnenkort interactieve lessen maken.

TEKST EN FOTOGRAFIE LEONIE BARNIER

Het digibord kan leerlingen stimuleren tot interactiviteit, niet alleen met de computer, maar juist met elkaar

Leerlingen vinden het leuk om zo nu en dan op het bord te 'tikken'

De leerlingen van de tweede klas vmbo van het Groenhorst College Velp hebben hun werkboek biologie voor zich op tafel. Het onderwerp van vandaag is de aanpassing van planten en dieren aan hun omgeving. De docent bespreekt het huiswerk met ze. De leerlingen zetten krullen als ze het juiste antwoord hebben ingevuld. Daarna gaat de computer aan. Er verschijnt een plaatje van een ijsbeer op het digibord. De docent nodigt een leerling naar voren. Hij mag het juiste antwoord slepen naar de vraag waarom de ijsbeer een witte vacht heeft. Helaas werkt het bord niet mee. "U moet kalibreren, juf", roept een leerling. Samen met de leerlingen lost ze het probleem op en de les kan door. Filmpjes over de ijsbeer, de snoek, de zonnebloem en de paardenbloem wisselen elkaar af met vragen die een leerling op het bord aanvinkt of die de docent klassikaal laat beantwoorden. De leerlingen kijken en luisteren aandachtig naar de filmpjes. In 45 minuten wisselt de les wel tien keer van werkvorm. Dat past uitstekend bij de korte spanningsboog van deze pubers. De les vliegt voorbij.

Pilot

Het Ontwikkelcentrum start na zomervakantie in samenwerking met producenten van digiborden een pilot. Deelnemende docenten leren interactieve digibordlessen maken met het groene digitale lesmateriaal van het Ontwikkelcentrum. Als u interesse heeft, kunt u contact opnemen met Mark van Vliet van het Ontwikkelcentrum.

Vechten

Snelle schakeling tussen informatiebronnen is een van de voordelen van het digibord. Een ander voordeel is dat je leerlingen actief bij de les kunt betrekken, en inderdaad, ze vinden het leuk om zo nu en dan ook eens op het bord te mogen tikken.

Nu heeft deze biologiedocent het makkelijk. De digitale informatie die zij laat zien, komt rechtstreeks van een website die door de uitgever speciaal bij het werkboek gemaakt is. Het voordeel dat het digibord in dit geval geeft, is dat leerlingen op het bord kunnen slepen of aanvinken.

Het gebruik van digiborden is in Velp flink gestimuleerd. In de helft van de lokalen hangt zo'n bord. Alle docenten hebben een training gehad in het gebruik ervan. Sommige docenten vechten om een lokaal met een digibord, dat zijn vooral de avo-docenten; andere talen er niet naar, dat zijn vooral de beroepsgerichte docenten. Voor de avo-vakken is veel meer materiaal beschikbaar, zoals voor biologie. Bovendien zijn de docenten van de beroepsgerichte vakken veel in de kas of buiten bezig. In de kas is wel een lokaal, maar zonder deze faciliteiten.

Brochure

KPC Groep heeft een brochure 'Digitale schoolborden in de praktijk' uitgebracht. Het is een hulpmiddel bij het ontwerpen van duurzame maatregelen om het gebruik van ict en digiborden in de school te bevorderen. De brochure is te downloaden via www.kpcgroep.nl > publicaties.

Vier handen

Snelle afwisseling van werkvormen en leerlingen die zo nu en dan op het bord iets kunnen aantikken. Is dat de investering waard? Uit het digibord valt veel meer te halen, zegt teamleider Juul van der Horst. Bijvoorbeeld: op het bord tekenen en schrijven, dat opslaan en later weer gebruiken. Een groepje aan het werk zetten bij het bord en met een ander deel van de klas iets anders doen. Hij laat de cijfers van een dyslectische leerling zien. Sinds deze leerling gebruik maakt van het programma Kurzweil, dat geschreven tekst omzet in gesproken tekst, scoort hij bijna alleen nog maar voldoende. Dat was daarvoor heel anders.

Maar de grootste winst moet wat Van der Horst betreft zitten in meer overleg, meer samenwerking en meer communicatie tussen leerlingen. Als hij leerlingen aan het digibord aan het werk zet, doet hij een stap naar achter. "Overleggen, jongens", zegt hij dan. Hij is dan meer een coach. "Een collega formuleert het zo: ik maak het liefst opdrachten waarbij ik vier handen nodig heb." Het digibord kan leerlingen stimuleren tot interactiviteit, niet alleen met de computer, maar juist met elkaar.

Slepen

Op veel scholen is het net als in Velp. Er zijn digiborden, die worden veelal gebruikt als veredeld projectiescherm en dan vooral door de avo-docenten. Er is wel veel digitaal materiaal voor groen beschikbaar, maar de gebruiksvriendelijkheid voor het digibord kan beter. Het Ontwikkelcentrum wil daar verandering in brengen. Dat gebeurt op drie gebieden, vertelt projectmanager Mark van Vliet.

Ten eerste wil het Ontwikkelcentrum zijn bronmateriaal nog

De generatie docenten die nu op Stoas Hogeschool zit, is opgegroeid met krijt en marker

beter beschikbaar stellen voor gebruik op het digibord. “Al het materiaal is al digitaal beschikbaar, maar voor het digibord is het belangrijk dat docenten sneller kunnen beschikken over met name hoge resolutie beeldmateriaal: instructiefilms en foto’s voor het digibord”, vertelt Van Vliet. Ten tweede wil het Ontwikkelcentrum docenten actief ondersteunen, zodat ze effectiever en interactiever met het bestaande groene lesmateriaal kunnen werken op digiborden (zie kader). Tot slot houdt het Ontwikkelcentrum bij de ontwikkeling van nieuw lesmateriaal, zoals voor de nieuwe vmbo-methode, steeds duidelijker rekening met het gebruik van het materiaal op het digibord. “En dan ook meteen in combinatie met mobiel en tablet.”

Van Vliet en Van der Horst denken dat het daar naartoe gaat. Alle leerlingen een tablet dat interactief is met het digibord. “Als leerlingen thuis een powerpointpresentatie hebben gemaakt, moeten ze dat op

“Vingers omhoog als je denkt dat dit het goede antwoord is.”
De biologiedocent wisselt de werkvormen in hoog tempo af

school zo op het digibord kunnen slepen”, schetst Van der Horst de toekomst.

Geen vragen

Maar de toekomst wordt niet alleen ingevuld door de techniek. Docenten moeten er ook op voorbereid zijn. De generatie leerlingen die nu van de basisschool komt, is opgegroeid met het digibord. Zij komen terecht op het vmbo en het mbo en helpen docenten daar soms met de techniek. De genoemde biologiedocent denkt nog wel eens met weemoed terug aan de tekeningen die ze met krijt op het bord maakte. Ook de generatie docenten die nu op Stoas Hogeschool zit, is opgegroeid met krijt en marker. En die maken niet vanzelfsprekend de overstap naar het digibord, vertelt Adriëne Frijters, lerarenopleider op Stoas Hogeschool. Studenten moeten het vooral leren op hun stageplek. Op de scholen dus. Het is dan niet verwonderlijk dat vooral de studenten die een avo-stage doen kennismaken met het digibord. Bovendien was er in het begin veel weerstand onder de studenten, vertelt zij. “Ze zijn bang voor verdringing van het praktijkgedeelte.” In de beroepssituatie ‘ontwikkelen leertrajecten’ krijgen de studenten de opdracht om te inventariseren wat op hun stagescholen de visie is op ict, om zelf digitaal materiaal in te zetten voor leren en dat te evalueren, om te omschrijven wat hun eigen voortgang daarin is en om daar leervra-

gen uit te formuleren. “Maar van de studenten komen er weinig tot geen vragen over het onderwerp digiborden.”

Ambassadeurs

Digiborden zijn geen vanzelfsprekendheid voor de aanstaande groendocent. Als scholen willen dat docenten massaal op digiborden overstappen, dan is er maar één manier volgens Van der Horst: verplichten, geen andere keuze laten. Op de Groenhorstvestiging in Maartensdijk zijn twee jaar geleden tijdens de kerstvakantie alle oude krijt- en stiftborden vervangen door digiborden. “De grootste sceptici zijn daar nu de grootste ambassadeurs geworden”, vertelt hij. En wat belangrijker is: “De kwaliteit van de lessen is enorm verbeterd.” De collega die graag ‘opdrachten voor vier handen’ maakt, is dan ook een collega uit Maartensdijk. ■

Kijk voor links op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 7.

9 stellingen, 5 leerlingen

Vijf vmbo-leerlingen van Helicon Eindhoven vulden een vragenlijst in over het gebruik van digiborden. Achter de uitspraken staat tussen haakjes hoeveel leerlingen het met de stelling eens waren. Het digibord zorgt ervoor dat:

- > ik zelf actiever mee doe met de les (5)
- > ik veel meer alleen zit te kijken en luisteren (5) ‘met film’
- > we meer in groepjes werken (0)
- > ik meer alleen aan het werk ben (0)
- > ik minder aantekeningen hoeft te maken (5)
- > ik meer aantekeningen maak (0)
- > de docent zijn les beter heeft voorbereid (5)
- > de docent meer gebruik maakt van internet, filmpjes en games (5)
- > ik de informatie die de docent via het digibord geeft, ook thuis via internet nog kan bekijken (1)